DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 19/13 Styremøte 19.03.2013

FORSKNINGSMELDING 2012

Bestillingen fra universitetsdirektøren vedrørende Forskningsmeldingen 2012 er endret i år. Meldingen skal være kort, dvs at de tre meldingene fra forskning, forskerutdanning og utdanning til sammen ikke bør overstige 12 sider.

Fristen for innsending av Forskningsmeldingen er 1. april.

Et utkast til forskningsmelding ble behandlet i Forskningsutvalget (FU) den 5. mars 2013. Utvalget hadde ingen tilføyelser til det foreliggende utkastet.

Utkastet til melding som her legges frem følger opplegget i den tilsendte malen og gir etter vår vurdering en korrekt beskrivelse av forskningsvirksomheten og fakultetets utfordringer og planer. Det foreligger pr. i dag ikke endelige fasit for publiseringspoeng for 2012, og vi ber om at dekanen får fullmakt til å kommentere disse tallene, samt redigeringsfullmakt til å justere meldingen i samsvar med eventuelle merknader som måtte komme i styremøtet.

I samsvar med det fremlagte forslaget inviterer dekan og fakultetsdirektør fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

Vedlagte utkast til Forskningsmelding for 2012 vedtas som fakultetets forskningsmelding for 2012 med de merknader som fremkom i møtet, og slik at dekanen får redigeringsfullmakt til å inkorporere merknadene, samt fullmakt til å legge inn endelige data om publiseringspoeng og kommentarer til disse.

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Øystein L. Iversen
Fakultetsdirektør

HES
10.03.13

vedlegg:

1. Utkast til Forskningsmelding 2012
2. Spørsmål som skal besvares i Forskningsmelding 2012

Forskningsmelding 2012

Status for fakultetets strategi

Det er ingen behov for vesentlige justeringer av de mål og tiltak som er omtalt i fakultetets strategiplan for perioden 2011-2015. Ett av delmålene er å prioritere et langsiktig ressursmessig løft til fagområdene strafferett og straffeprosess, konkurranse- og markedsrett og formuerett, og samtlige er blitt styrket i 2012 i form av ytterligere rekruttering. Fakultetet har videreført det sentrale satsingsområdet Demokrati og rettsstat og tatt initiativ til at dette fortsatt skal være et sentralt satsingsområde utover satsingsperioden frem til 2013. Siden UiB ikke lenger definerer dette som et sentralt satsingsområde, er det usikkert hvordan området vil bli videreført fra fakultetets side i form av aktiviteter og eventuelle øremerkete stillinger. I samsvar med strategiplanen er det blitt tilført ekstra driftsmidler for å bidra til nettverksbygging og formidling av forskningsresultater med gode resultater. Det er også gjennomført tiltak for å styrke forskningslederkompetansen som er nærmere omtalt under avsnittet «Styrking av forskningsledelse, organisering og strategisk ledelse» nedenfor. Videre er det i tråd med strategiplanen arbeidet videre med å bygge opp forskningskompetanse innen de omtalte satsingsområdene med tanke på å kvalifisere ett av disse miljøene til å søke Forskningsrådet om finansiering av et senter for fremragende forskning. Det er også lagt til rette for å styrke internasjonal publisering (nærmere omtalt under «Styrking av publisering» nedenfor). Enkelte tiltak for å oppnå mål og delmål er så langt ikke blitt iverksatt. Dette gjelder eksempelvis frikjøp fra undervisning for personer med doktorgradskompetanse, slik at de i dialog med ledelse kan yte en konsentrert innsats mot prosjektutvikling. Det gjenstår også å iverksette tiltak for utvikling av karriereløp for sentrale personer innen de aktuelle fagmiljøene utover det som inngår i selve oppbyggingen av forskningslederkompetanse som er omtalt i avsnittet nedenfor i forbindelse med styrking av forskningsledelse.

Prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2011

De viktigste prioriteringene som er omtalt i forskningsmeldingen for 2011 er allerede omtalt i forbindelse med status for strategiplanen i avsnittet ovenfor. Dette gjelder styrkingen av de tre fagområdene, kvalifisering av forskningsmiljø til å søke om et Senter for fremragende forskning i neste søknadsrunde og satsingsområdet Demokrati og rettsstat. Andre prioriteringer i forskningsmeldingen for 2011 er omtalt i egne avsnitt nedenfor.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner og samfunns- og næringsliv

Ett av de prioriterte forskningssamarbeidene med andre forskningsinstitusjoner er forankret i Bergen Senter for konkurransepolitikk (BECCLE – Bergen Center for Competition Law and Economics) som ble etablert sommeren 2011. Dette er et senter i samarbeid mellom Institutt for samfunnsøkonomi, Norges Handelshøyskole og Det juridiske fakultet, og med tette faglige kontakter til Konkurransetilsynet, SNF, CMI og UiO.

Innenfor området Demokrati og Rettsstat er det tett samarbeid mellom en rekke enheter ved UiB foruten CMI, Uni Rokkansenteret m.fl. En lang rekke fremstående utenlandske forskere har deltatt på

seminarer og andre arrangementer i nettverkets regi. Etableringen av dette tverrfaglige og tverrinstitusjonelle nettverket har resultert i felles forskningsprosjekter og felles aktiviteter. I og med at demokrati og rettsstat ikke lenger er et sentralt satsingsområde for UiB er det usikkert i hvilken grad fakultetet vil være i stand til å prioritere personalressurser til det tverrfaglige nettverket i tiden fremover.

Gjennom Norads nye program NORHED (kapasitetsbygging av undervisning og forskning i Sør) fikk fakultetet i 2012 sammen med Makerere University såkornsmidler til å utvikle to prosjektsøknader innenfor områdene miljø- og ressursforvaltning og militærrett/menneskerettigheter, der også Sør-Sudan er partner innen sistnevnte område. Dersom én eller begge av disse søknadene blir innvilget, vil det innebære et samarbeid med Makerere/Sør-Sudan i første omgang gjennom den kommende femårsperioden.

For øvrig har de fleste av fakultetets eksternfinansierte prosjekter en klar internasjonal profil som innebærer samarbeid med flere forskningsinstitusjoner i Norden og Europa, i tillegg til Nepal, Russland og Tanzania. Utover de eksternfinansierte prosjektene foregår det eksempelvis innen miljø- og ressursforvaltning samarbeid med forskningsinstitusjoner i USA, Canada og Australia.

Styrking av forskningsledelse, organisering og strategisk ledelse

I 2012 ble det gjennomført et større forskningslederprogram med sikte på å styrke lederkompetansen og komme frem til en felles forståelse for status og utfordringer for forskningsaktivitetene ved fakultetet. Målgruppen for programmet var primært forskergruppeledere og prosjektledere.

Lederutviklingsprogrammet hadde et særlig fokus på avklaring av forskergruppelederrollen. Konkrete tiltak som skal iverksettes for å styrke denne rollen er blant annet personlige driftsmidler til denne gruppen. Det er også blitt avklart et behov for klargjøring av forventninger til medlemmer i gruppen, og det er tatt initiativ til å etablere et eget forskergruppelederforum. Når det gjelder prosjektlederne, ble det også tatt initiativ til å etablere et tilsvarende forum.

Driftsmidler som er blitt kanalisert inn mot forskergrupper og andre samarbeidskonstellasjoner ser ut til å ha bidratt til økt faglig aktivitet og økt internasjonal kontaktflate. Det ble avholdt en rekke internasjonale seminarer og større arrangementer ved fakultetet i året som gikk. Som nevnt i årsrapporten synes det ellers som om finansiering av faglige tiltak i forskergruppenes regi ikke er begrenset av tilgang til midler. Utfordringene ligger i å tydeliggjøre forskergruppens rolle/oppgaver, i begrensede personalressurser samt i planlegging/finne tid.

Det er et uttalt mål at forskergruppene skal knyttes til undervisningen, dvs. at dagsaktuell forskning skal søkes presentert for studentene, og at det skal etableres forsknings- og undervisningsteam som kan sikre et dynamisk læringsmiljø både for lærere og studenter. Integrering av studenter som skriver masteroppgave i forskergruppene ett av tiltakene for å nå dette målet. Dette er implementert i flere av forskergruppene.

En fortsatt stor utfordring ved fakultetet er å rekruttere vitenskapelig personale til faste stillinger i tråd med vekstambisjonen uttrykt i strategiplanen og i tidligere plandokumenter. For å oppfylle denne ambisjonen er det viktig å fylle rekrutteringsstillingene på en god måte, siden det fortsatt er

slik at det hovedsakelig rekrutteres egenproduserte kandidater til de faste stillingene. Fakultetet har til en viss grad lykkes med dette gjennom studentstipend til studenter som skriver masteroppgaver, fulgt av rekruttering av vit.ass./universitetslektorstilling for at disse i ettertid kan søke ph.d.-stipendiatstillinger. Rekruttering til faste stillinger innen satsingsområdene ble styrket med fire nye førsteamanuensisstillinger med virkning fra 2013. Det ble i 2012 nedsatt et rekrutteringsutvalg som i 2013 skal legge frem en innstilling med tiltak for en mer systematisk og langsiktig oppbygning av forsknings- og undervisningskompetansen ved fakultetet.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger

Flere av de tverrfaglige initiativene er implisitt omtalt under avsnittet «Prioritert forskningssamarbeid og samarbeid med andre forskningsinstitusjoner» i avsnittet ovenfor. I sammenheng med Senter for konkurransepolitikk og satsingsområdene konkurranse- og markedsrett og formuerett, inngår det samarbeid med ulike økonomiske fag. Gjennom fakultetets prosjekter knyttet til Forskningsrådets program for Velferd, arbeidsliv og migrasjon (omtalt i forbindelse med eksternfinansiering nedenfor), er det et utstrakt samarbeid med samfunnvitenskapelige fag (primært sosiologi og statsvitenskap/sammenliknende politikk), mens det innen miljø- og ressursforvaltningsprosjekter er et tett samarbeid med biologi. Både innenfor strafferetts-, rettsteori- og erstatningsrettsmiljøet ved fakultetet har det i 2012 vært avholdt tverrfaglige seminarer med ulike grupperinger fra medisinsk fakultet (rettsmedisin, biomedisin). I 2012 ble det dessuten innledet et tverrfaglig samarbeidsprosjekt med psykologisk fakultet om konfliktmekling. Det juridiske fakultet gikk videre inn som samarbeidspartner i institutt for informasjons- og medievitenskaps søknad om tildeling av Fritt Ords Monitorprosjekt.

Styrking av publiseringen

Analysen av vitenskapelig publisering ved UiB (2005-2010) viser at de vitenskapelig ansatte ved Det juridiske fakultet er blant de mest produktive per ansatt. Ambisjonen for 2012 har vært å øke antall publikasjonspoeng per ansatt slik at fakultetet kan komme stabilt opp på over minst 85 poeng [resultat for 2012?].

Fakultet har som mål å styrke omfanget av internasjonal publisering. Gjennom midler fra Norges forskningsråd er det igangsatt et prosjekt for å tilrettelegge for slik publisering (blant annet gjennom kartlegging av ulike publiseringskanaler og prosedyrer for utgivelse gjennom disse), og det er satt av midler til språklig kvalitetssikring (språkvask). Det kan også nevnes at Forskergruppen for strafferett og straffeprosess har tatt initiativ til å etablere et elektronisk tidsskrift på høyt faglig nivå der det primært vil publiseres på engelsk.

Faglige prioriteringer og planer knyttet til eksternfinansiert forskning

De viktigste eksterne finansieringskildene ved fakultetet er per i dag Norges forskningsråd og Bergens forskningsstiftelse. Tematisk er prosjektene relatert til satsingsområdene strafferett og straffeprosess, konkurranse- og markedsrett og formuerett, men også til områder som velferd, arbeidsliv og migrasjon, miljø- og ressursforvaltning og arve- og familierett (alle med finansiering fra Forskningsrådet).

Utenom at det i 2012 ble søkt om midler til etablering av et Senter for havrett med midler fra Stiftelsen K.G. Jebsen (søknaden fikk avslag), ble det ikke søkt om midler til nye forskningsprosjekter. Dette må ses i sammenheng med at fakultetet i løpet av de siste par årene har hatt en relativt stor økning i nye prosjekter med ekstern finansiering, som krever faglige og administrative ressurser når det gjelder å forvalte disse.

Skal prosjektporteføljen opprettholdes på minst samme nivå som i dag, må det i 2013 foregå en systematisk planlegging av nye søknader mot ulike finansieringskilder, primært Norges forskningsråd og på noe lenger sikt også EUs nye program «Horizon 2020». Aktuelle program med kommende utlysinger i regi av Forskningsrådet vil blant annet være knyttet til velferd, arbeidsliv og migrasjon, og marinrelatert forskning (jf blant annet Forskningsrådets nye program «Hav21». Satsing på marin forskning vil også være ett av temaene innen «Horizon 2020».

Fakultetet her per i dag ingen prosjekter i kategoriene SFF, ERC eller andre tilsvarende, men har som tidligere nevnt ambisjoner om å bli tildelt et SFF i neste søknadsrunde.

Skal fakultetet beholde omfanget av den eksterne prosjektporteføljen på minst samme nivå som i dag, må de administrative ressursene rundt søknadsutvikling og drifting av prosjektene styrkes. Dette gjøres i første omgang ved å tilføre eksternfinansieringen ekstra ressurser gjennom intern reallokering av oppgaver i staben. Satsingen på å styrke forsknings-/prosjektlederkompetansen ved fakultetet vil også være en viktig ressurs med hensyn til å øke omfanget og kvaliteten av søknadsutvikling med bakgrunn i eksterne finansieringskilder.

Oppfølging av fagevalueringer fra 2012

Rettsvitenskapen var ikke gjenstand for noen ny fagevaluering i 2012. Den siste fagevalueringen av rettsvitenskapen fant sted i 2009. Med bakgrunn i denne evalueringen ble det lyst ut institusjonsforankrete strategiske midler som for fakultetets del resulterte i styrking av satsingsområdene konkurranse- og markedsrett og formuerett, i tillegg til styrking av tiltak for økt internasjonal publisering. Ingen av disse prosjektene er avsluttet.

Vedlegg til sakene 19/13 - 20/13 - 21/13

Vedlegg 3

Spørsmål til meldingene 2012

Forskning

- Status for fakultetets strategi og eventuelle justeringer av strategien bør omtales, sammen med nye forskningssatsinger som er igangsatt, eller som planlegges
- Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2011
- Omtale av prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner og samfunns- og næringsliv om forskning
- Kort omtale av arbeid med å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging
- Omtale av tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte)
- Omtale av tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II
- Fakultetene bes om å gi en kortfattet omtale av hvilke faglige prioriteringer og planer som er knyttet til ekstern finansiert forskning, hvilke eksterne finansieringskilder som er de viktigste og hvilke ressurser som settes inn for å styrke ekstern finansiering
- Kort omtale av store nye prosjekter: spesielt om SFF og ERC og eller andre viktige tildelinger nasjonalt eller internasjonalt
- Oppfølging av fagevalueringer fra 2012

Forskerutdanning

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2011
- Hvordan vurderes forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger ved fakultetet?
- Hvordan vurderes gjennomstrømmingen og gjennomføringen i forskerutdanningen og eventuelt hvilke tiltak ønsker fakultetet å prioritere i 2013 for å bedre gjennomstrømming og gjennomføring ønsker fakultet?
- Hvordan vurderes omfanget av underkjenninger og eventuelt hvilke tiltak for å hindre frafall og underkjenninger vil fakultetet prioritere i 2013?
- Hvordan vurderes implementeringen av midtveisevaluering og eventuelt hvilke tiltak for å gjennomføre midtveisevalueringen vil fakultetet prioritere i 2013?
- Hvilke erfaringer har fakultetet med veilederopplæring og eventuelt hvilke behov for veilederopplæring vurderes som viktig å fylle for å styrke veiledernes veiledningskompetanse?
- Hvordan vurderes innføringen av ph.d.- registrering og felles fremdriftsrapportering for ph.d.-kandidatene og hvilke eventuelle resultater har dette gitt i forhold til fakultetets helhetlige oppfølging av ph.d.-kandidatene?

Utdanning

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2011
- Eksempel på et studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om inneværende år
- Eksempel på et område fakultetet har særlige utfordringer og vil følge opp i det kommende året
- Eksempel på et studiekvalitets- læringsmiljøtiltak/ område fakultetet har vært særlig fornøyd med inneværende år
- Hvilke(t) program har vært evaluert inneværende år
- Kort status på resultatoppnåelse i henhold til styringsparametrene
- Planer for opprettinger/ nedlegginger av studietilbud
- Planer for allokering av studieplasser/opptaksrammer for 2014/ 2015
- Fakultetets prioriterte områder for 2013
- Plan for programevalueringer 2013